

- Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

MASSAMEDIA

tekst 1

Verdiweek bij de Avro

Honderd jaar geleden, op 27 januari 1901, stierf de Italiaanse componist Verdi. Daarom houdt de AVRO van 20 t/m 28 januari de Week van Verdi. In die week herhaalt de omroep onder andere de tv-registratie van de opera 'La Traviata'. Ook het NPS-programma Opera Live zendt op 27 januari en 10 februari twee opera's van Verdi uit.

bron: <http://omroep.nl>

- 2p ○ 1 → Noem twee redenen waarom bovengenoemde uitzendingen over de componist Verdi door publieke omroeporganisaties (AVRO en NPS) zijn uitgezonden en niet door commerciële zenders.
- 1p ● 2 Publieke omroepen hebben een bepaalde doelgroep. De VPRO heeft een andere doelgroep dan de AVRO.
Welke doelgroep heeft de VPRO?
A een hoogopgeleid, progressief denkend publiek
B een zo breed mogelijk publiek
C jongeren tot 25 jaar
D mensen met een levensbeschouwelijke achtergrond
- 2p ○ 3 Evenals de dagbladen moeten ook de televisie en de radio tegenwoordig flink wat adverteerders missen. Op radio en televisie wordt een onderscheid gemaakt tussen commerciële en publieke omroepen.
→ Welke soort omroep (commerciële of publieke omroep) zal het minst last hebben als het aantal adverteerders daalt? Leg ook uit waarom.
- 1p ○ 4 Niet al het nieuws krijgt even veel aandacht. Zo is er veel meer aandacht in de Nederlandse pers voor de verkiezingen van de nieuwe Tweede Kamer dan voor de parlementsverkiezingen in het Afrikaanse land Botswana.
→ Noem een selectie criterium dat hierbij een rol speelt.

tekst 2

Echt waar !?!!

Spannende fotoreportage in Privé. Om te bewijzen dat Caroline Tensen en haar Frank gaan scheiden, zien we ze allebei heel moeilijk kijken, gsm aan het oor? En?? Oh ja, er zou een geheime minnaar in het spel zijn, openbaart een vanzelfsprekend anonieme bron.

bron: *BN/De Stem van 11 mei 2001*

- 2p ○ 5 Tekst 2 gaat over het blad Privé. Dit blad wordt gezien als een roddelblad. Roddelbladen staan niet echt bekend om hun zorgvuldige nieuwsverstrekking.
→ Aan welke twee kenmerken van objectiviteit in de nieuwsverstrekking voldoet het roddelblad Privé vaak **niet** in haar reportages?

tekst 3

Het zou niet meer mogelijk moeten zijn dat de Britse premier Blair de bevoegdheid heeft, op een moment dat het hem uitkomt, drie journalisten van de BBC te ontslaan.
De situatie in Italië, waar premier Berlusconi ongeveer alle nationale publieke en commerciële televisienetten kan beheren, stemt tot grote zorg.
Het onderwerp ligt politiek erg gevoelig in Europa. Leden van het Europese Parlement vinden dat in de Europese grondwet het beginsel van scheiding tussen media en politiek moet zijn vastgelegd. Maar in die landen waar de overheid de nationale televisiekanalen in handen heeft, ligt het niet voor de hand dat regeringen akkoord gaan met Europese regelgeving, die een dergelijke scheiding zou garanderen.

naar: *Nederlands Dagblad van 21 november 2002*

Zie tekst 3.

- 1p ● 6 Zou de Nederlandse regering akkoord gaan met een Europese regeling die de scheiding tussen media en politiek garandeert?
- A Ja, want het overheidsbeleid is gericht op het garanderen van het grondwettelijke recht van vrijheid van meningsuiting.
  - B Ja, want de Nederlandse overheid heeft geen bemoeienis met het omroepstelsel en de gedrukte media.
  - C Nee, want Nederland heeft publieke omroepen die door de staat worden geregeld.
  - D Nee, want via de Mediawet wil de overheid invloed blijven uitoefenen op de media.

tekst 4

Bob jij of bob ik?

Je zult maar echt Bob heten. Dan denkt straks het hele café dat jij iedereen wel even thuis brengt. Vanaf nu is Bob namelijk de officiële naam van degene die nuchter blijft, zodat hij de rest veilig naar huis kan rijden.

Nu weten we het goed gemaakt met je, Bob. Wij van het ministerie van Verkeer en Waterstaat gaan er alles aan doen om duidelijk te maken dat iedereen een keer de Bob kan zijn. Dus ook als je Marc, Danny, Martin, Saskia of Tineke heet. Daarom verschijnen er t.v. spotjes. En grote attentieborden langs de weg. En een site (www.bobjijofbobik.nl). En nog veel meer. Zodat iedereen je begrijpt als je voor het drinken vraagt: Bob jij of Bob ik? Zo, weer een beetje gerustgesteld, Bob?

bron: Metro, 14 december 2001

- 1p ● **7** Tekst 4 is een advertentie van de overheid.
De media spelen een rol op verschillende terreinen.
Welk terrein is van toepassing op de inhoud van tekst 4 en waarom?
- A** Cultuuroverdracht, omdat de overheids campagne 'Bob jij of bob ik' de waarden en normen van mensen wil veranderen.
  - B** Democratische besluitvorming, omdat de overheid door middel van voorlichting het publiek wil informeren.
  - C** Vrijtijdsbesteding, omdat de t.v. spotjes en de attentieborden langs de weg vooral de functie hebben van verstrooiing.
- 1p ○ **8** Technologische ontwikkelingen hebben gevolgen voor de massamedia.
→ Welk gevolg herken je in tekst 4?

tekst 5

Bestuur PCM wil eigendomsverhoudingen wijzigen

De leiding van PCM - het bedrijf dat onder meer Trouw, NRC Handelsblad, de Volkskrant en het Algemeen Dagblad uitgeeft - wil een einde maken aan de macht van de stichting Het Parool binnen het concern. Elke krant binnen het bedrijf is een zelfstandige organisatie. De stichting Het Parool heeft een belang van 57,4 procent van de aandelen en heeft daardoor de meeste macht. (...) De journalistenvakbond NVJ maakt zich zorgen over de verandering van het krantenbedrijf PCM. De voorzitter van de journalistenvakbond zegt: 'Als de zelfstandigheid van elke krantenorganisatie verdwijnt, ligt de weg open voor aantasting van de identiteit van de kranten of zelfs voor het opheffen van kranten.'

naar: *Trouw van 6 november 2001*

- 1p ● 9 Waar is de voorzitter van de journalistenvakbond volgens tekst 5 bang voor?
Hij is bang dat
- A de persvrijheid wordt aangetast.
  - B de pluriformiteit van dagbladen in het gedrang komt.
  - C er werkloosheid onder journalisten ontstaat.

tekst 6

The Siege

Ik wil reageren op een uitspraak in de *Mikro Gids* van 13 t/m 19 april bij de film *The Siege*. Boven de titel staat de uitspraak: 'Moslims vallen New York aan'. Ik vind dat deze uitspraak onnodig haat uitlokt naar een verkeerde doelgroep. Mensen die dit lezen en niet veel van moslims afweten, denken dat moslimmensen slecht zijn en op geweld uit zijn, terwijl het in de film gaat om 'extremistische, fundamentalistische moslims / terroristen', die zichzelf eigenlijk, naar mijn mening en die van anderen, geen moslims mogen noemen.

Ingezonden brief uit Mikro Gids, nr. 18, 4 t/m 10 mei 2002

- 2p ○ 10 De briefschrijver heeft kritiek op de uitspraak 'Moslims vallen New York aan' boven de titel van de film *The Siege*.
- Wat is stereotypering?
  - Leg uit waarom deze uitspraak over moslims een voorbeeld is van stereotypering.

tekst 7

'Prikkel kuddegedrag in anti-geweldscampagnes'

Recente campagnes tegen zinloos geweld en ander onaangepast maatschappelijk gedrag zijn vaak grappig en leuk, maar bereiken hun doel niet - als ze al niet averechts werken. Dat zegt de Wageningse econome Marijke Kuiper. Kuiper bestudeert de wijze waarop menselijk gedrag is te sturen. De Bobcampagne, waarin een nuchtere chauffeur zijn dronken vrienden naar huis rijdt, is volgens M. Kuiper een voorbeeld van het niet bereiken van het doel van campagnes. De boodschap van de Bobcampagne lijkt te zijn dat je stomdronken moet zijn wanneer een ander de Bob is.

Marijke Kuiper zegt: "Een campagne die succes heeft, doet een beroep op de neiging van mensen om zich aan te passen aan de groep waar ze deel van uitmaken." In succesvolle campagnes wordt volgens haar een beroep gedaan op de menselijke neiging om zich aan te passen. Dit zogenoemde kuddegedrag werkt als volgt: er wordt extra veel informatie in de reclamespotjes gestopt. Een beperkt aantal mensen is gevoelig voor deze informatie en past hun gedrag aan. Vervolgens doen andere leden van de groep dit gedrag van het beperkt aantal individuen na.

naar: de Volkskrant van 23 oktober 2002

- 1p ● 11 De opvattingen van Marijke Kuiper sluiten aan bij een theorie over het beïnvloeden van gedrag door de media. Welke beïnvloedingstheorie vertoont grote overeenkomsten met de opvattingen van Marijke Kuiper?
- A de agendatheorie
  - B de injectienaaldtheorie
  - C de multi-step-flow theorie of twee-trapsmodel
  - D de theorie van selectieve perceptie

Naar aanleiding van ingezonden brieven in de krant schreef Aart te Veldhuis, redacteur van het dagblad Tubantia, het volgende artikel:

tekst 8

Aart te Velthuis, redacteur

Twee dagen achtereenvolgende opende de krant deze week met artikelen over de kandidaat-premier van de PvdA. Luidde de hoofdkop maandag 'Bos geeft geen naam premier prijs', een dag later - nadat de PvdA-partijleider bij deze krant op bezoek was geweest - vond de redactie het meest prominente nieuws 'Bos licht een tipje van de sluier op'.

Meerdere lezers hadden zich nogal gestoord aan deze extra aandacht voor Wouter Bos. Ze zagen daarin naar hun zeggen een bevestiging van wat ze in feite al geruime tijd vermoedden: de grote voorkeur van Tubantia voor het linkse gedachtegoed in Nederland. Toch heeft deze krant ook ruimschoots aandacht besteed aan het bezoek van CDA-lijsttrekker Balkenende aan Enschede.

Concrete voorbeelden van een uitgesproken politieke voorkeur heb ik de laatste tijd niet terug kunnen vinden. Eerlijk gezegd, denk ik dat de redactie - zeker na de fusie in 1995 - ook een redelijke afspiegeling is van de (Twentse) samenleving.

bron: Tubantia van 20 januari 2003

- 1p ● 12 Hoe ziet de redacteur Aart te Velthuis het dagblad Tubantia?
- A Als een landelijke krant die veel aandacht besteedt aan landelijke politici.
  - B Als een landelijke krant die veel concurrentie heeft met regionale kranten.
  - C Als een regionale krant die een breed publiek wil bereiken.
  - D Als een regionale krant met één bepaalde politieke kleur.

tekst 9

Lenferink brengt nieuws met een knipoog

In de vroege avond is het tijd voor nieuws met een knipoog, de kleine actualiteit en de zin en onzin van het leven. Jan Lenferink brengt de actualiteit van vandaag, gisteren en morgen op zijn geheel eigen wijze. Samen met zijn gasten brengt Jan details uit het nieuws en het leven. De talkshow 'Louter Lenferink' is bedoeld voor iedereen die van vrolijke televisie houdt.

bron: Metro van 9 september 2002

- 2p ○ 13 → Welke twee functies van massamedia vervult het programma 'Louter Lenferink'?

tekst 10

Onderwijsvrijheid onder vuur

Het grondwettelijk artikel 23, waarin de vrijheid van onderwijs is vastgelegd, ligt onder vuur. Zo zou de onderwijsinspectie het karakter van het godsdienstonderwijs op islamitische scholen onvoldoende in kaart hebben gebracht. Dat was voor de fractievoorzitter van het CDA, Verhagen, aanleiding om te stellen dat het een taak is van de overheid om te controleren of scholen tot haat oproepen en zo ja, om die scholen vervolgens te sluiten.

bron: ... van 12 november 2002

- 3p   ○   14   → In welk soort kranten komen berichten zoals weergegeven in tekst 10 vaker voor, in kwaliteitskranten of populaire kranten?
Geef twee redenen voor je keus.
Doe het zo:
Berichten als tekst 10 komen vooral voor in ..., omdat
1 ...
2 ...